ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ
(за інтернет-ресурсами)

14.07.2026

Зміст:
(Натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання
Президент України відзначив діячів культури: державні нагороди та стипендії для понад 200 митців. – Віолетта Луньова

Зеленський вчергове нагородив українських митців, однак внесок деяких із них викликав дискусії: подробиці від Чиченіної. – Ірена Моляр

Вшанування пам'яті
У Львові показали, який вигляд матиме простір пам'яті Івана Вакарчука. – Дар'я Лобанок

Мовні питання
«Ми не можемо створювати політики емоційно»: Богдана Лаюк про дослідження мовних звичок українців. – Поліна Горлач

Креативні індустрії
«Українці нарешті почали масово купувати своє». – Катерина Сліпченко

Благодійність
Українські fashion-бренди долучаться до щомісячних зборів на підтримку UNBROKEN

Театр
Фестиваль GRA – 2026 оголосив покази вистав-фіналістів у Львові, Івано-Франківську, Рівному, Вінниці та Києві. – Ксенія Білаш

«Тигролови», які завірусилися в мережі, вирушають на гастролі: 7 цікавих фактів про виставу

Музика
Музика, яку не зламати: Дніпровський органний будинок відкриває 40-й сезон. – Віолетта Луньова

Dorofeeva, Jamala, Кажанна та Паліндром: оголосили шортліст Megogo Music Awards 2026. – Поліна Горлач

«З харківською публікою не страшно експериментувати». Інтерв'ю з Левом – засновником спільноти діджеїв «Шерхіт». – Лєра Степаненко

Візуальні мистецтва

Відомий український карикатурист виграв нагороду на міжнародному конкурсі (ФОТО). – Микита Кишиневський

«…А ти її тут знайдеш». – Віта Котик

У Харкові відкриється виставка «Станція Сиваш». – Олексій Содома

Кіномистецтво. Кінопрокат

Одинадцятий кінофестиваль «Ukraina! Festiwal Filmowy» оголосив переможців. – Діана Горон

У Празі проведуть Тиждень українського кіно. – Оксана Мамченкова

Документальний фільм «ІЗОЛЯЦІЯ» покажуть у кінотеатрах Франції. – Оксана Мамченкова

Український фільм «Гра на перехоплення» ввійшов до програми BCN Sports Film Festival в Іспанії. – Валерія Буняк

Містичну антиутопію Валерія Шевчука «Око прірви» екранізує Ангел Ангелов. – Ірина Пташка

Література. Книговидання

Оголосили довгі списки премії «Воля»

Марія Матіос отримала Європейську премію романів кохання. – Оксана Мамченкова

У Львові відбувся третій фестиваль «Земля Поетів»: 70 подій, 300 учасників і близько 3000 гостей. – Поліна Горлач

У Києві відбудеться літературний фестиваль імені Василя Стуса «ПалімФест». – Вікторія Григорук

Музейна справа

Музей історії Дніпра відтворив вигляд гетьманської садиби Мазепи. – Ірина Пташка

Охорона культурної спадщини

У Чугуєві створили цифрову 3D-модель пам’ятки архітектури. – Олексій Содома

У замку на Тернопільщині дослідники віднайшли скульптури XVII століття (ФОТО). – Микита Кишиневський

На Хмельниччині знайшли один із найстаріших в Україні «чумних хрестів». – Дарина Шевчук

Бібліотечна справа. Читання

Український книжковий парадокс: чому інтерес до читання не перетворюється

на регулярну звичку. – Віктор Круглов

Молодь придбала понад 171 тисячу книжок у 2026 році за держпрограмою «єКнига». – Вікторія Григорук

Циркове мистецтво

Українські артистки вибороли два «золота» та «бронзу» на молодіжному цирковому фестивалі в Італії (ФОТО). – Микита Кишиневський

Підтримка України у світі

В Ірландії бібліотекар створив віртуальну Українську читальню. – Дар'я Гниляк

Загальні питання

Президент України відзначив діячів культури: державні нагороди та стипендії для понад 200 митців. – Віолетта Луньова

З нагоди Всеукраїнського дня працівників культури та майстрів народного мистецтва Президент України В. Зеленський відзначив українських митців державними нагородами, почесними званнями та стипендіями за їхній вагомий внесок у розвиток національного мистецтва та високу професійну майстерність. Відповідні укази № 1100/2026 та № 1101/2026 оприлюднено на сайті глави держави. Докладніше:

https://ktoday.com.ua/112080/prezydent-ukrayiny-vidznachyv-diyachiv-kultury-derzhavni-nagorody-ta-stypendiyi-dlya-ponad-200-mytcziv/

Зеленський вчергове нагородив українських митців, однак внесок деяких із них викликав дискусії: подробиці від Чиченіної. – Ірена Моляр

В етері Еспресо та Slawa.TV культурна оглядачка Л. Чиченіна зауважила, що найбільше обговорень серед цьогорічних нагороджених викликала Д. Астаф'єва, яка отримала орден княгині Ольги III ступеня. Дискусії навколо її кандидатури почалися ще після оголошення про те, що саме вона читатиме Радіодиктант національної єдності. Тоді частина суспільства критикувала цей вибір через її попередній досвід еротичних фотосесій та поїздки до росії до 2022 року. Водночас у Астаф'євої є чимало прихильників, які наголошують на її діяльності під час повномасштабної війни. Вона займається волонтерством, громадською діяльністю, заснувала застосунок з аудіокнигами та популяризує українське читання. Серед інших нагороджених орденом княгині Ольги III ступеня – режисерка М. Горбач, відома стрічкою «Клондайк», а також Тійна Локк, директорка Талліннського кінофестивалю «Темні ночі», який багато років підтримує українських кінематографістів. Відзнаки також отримали документаліст і журналіст В. Мула, учасники гурту «ДахаБраха» М. Галаневич й О. Цибульська. Окремо Чиченіна згадала про матір загиблого письменника й громадського діяча В. Вакуленка, якій передали Золоту Зірку посмертно відзначеного сина. Водночас культурна оглядачка зауважила, що не всі кандидатури в списку нагороджених їй зрозумілі з погляду суспільної та культурної ваги їхньої діяльності. «Я не можу зрозуміти важливість їхнього внеску. З моєї точки зору, він не є якимось визначним», – зазначила Чиченіна. Вона нагадала, що дискусії щодо державних нагород в Україні виникають не вперше. Зокрема, деякі відомі діячі культури свого часу відмовлялися від почесних звань та відзнак. У 2005 році Л. Костенко відмовилася від звання Героя України, заявивши: «Політичної біжутерії не ношу». Тоді ж від звання заслуженого артиста України відмовився О. Скрипка. У 2011 році В. Шкляр не прийняв Шевченківську премію через те, що на посаді міністра освіти залишався Д. Табачник. У 2014 році від ордена «За заслуги» I ступеня відмовився патріарх Філарет через події на Майдані та розстріли протестувальників. За словами оглядачки, подібні випадки свідчать про давню проблему з суспільним сприйняттям державних відзнак. Окремо вона звернула увагу на ситуацію з Потапом, якого досі не позбавили звання заслуженого

артиста України, попри відповідну петицію. На думку Чиченіної, ця історія також демонструє, наскільки складним залишається питання перегляду державних нагород і почесних звань. Докладніше:

https://espreso.tv/kultura-zelenskiy-vchergove-nagorodiv-ukrainskikh-mittsiv-odnak-vnesok-deyakikh-iz-nikh-viklikav-diskusii-podrobitsi-vid-chicheninoi

Вшанування пам'яті

У Львові показали, який вигляд матиме простір пам'яті Івана Вакарчука. – Дар'я Лобанок

Переможцем конкурсу став проєкт «Urbanideas». Простір пам'яті облаштують у парку імені Івана Франка біля Львівського університету. Центральним елементом стануть великі окуляри. І. Вакарчук – фізик, громадський та політичний діяч, депутат, міністр, ректор Львівського університету імені Івана Франка. Докладніше:

https://life.pravda.com.ua/culture/u-lvovi-pokazali-yak-viglyadatime-prostir-pam-yati-ivana-vakarchuka-318976/

Мовні питання

«Ми не можемо створювати політики емоційно»: Богдана Лаюк про дослідження мовних звичок українців. – Поліна Горлач

Міністерство культури планує щороку відстежувати, як змінюються мовні звички українців, і використовувати ці дані для формування державної політики. Перший етап дослідження «Мовний барометр України» охопив 40 глибинних інтерв'ю з людьми різного віку з десяти областей. Про те, чому дослідники зосередилися на тих, хто перейшов на українську після початку повномасштабної війни, продовжує користуватися обома мовами або говорить російською, в ефірі Радіо Культура розповіла заступниця міністерки культури Б. Лаюк. Докладніше:

https://suspilne.media/culture/1449469-mi-ne-mozemo-stvoruvati-politiki-emocijno-bogdana-lauk-pro-doslidzenna-movnih-zvicok-ukrainciv/

Креативні індустрії

«Українці нарешті почали масово купувати своє». – Катерина Сліпченко

Бренд Oksana Karavanska святкує 30 років. З цієї нагоди 13 листопада вперше (і єдиний раз) балет «Мавка» у Львівській опері втілиться по-новому, а дизайнерські образи, силуети й фактури стануть частиною танцю. Дефіле нової колекції від О. Караванської буде органічно вплетене в сюжет вистави, дія якої вийде за межі оперної сцени на спеціально збудований подіум, розміщений серед глядачів. В інтерв'ю Караванська розповідає про те, чому чистий фешн не на часі під час війни, як створюється синергія високої моди та класичного балету в Опері та чому дизайнерка не боїться хейту за використання автентичних елементів. Докладніше:

https://zaxid.net/odyag_stvoreniy_dlya_togo_shhob_yogo_nosili_n1649827

Благодійність

Українські fashion-бренди долучаться до щомісячних зборів на підтримку UNBROKEN

Українська fashion-інфлюенсерка та підприємиця Міла Магдій спільно з реабілітаційним центром UNBROKEN започаткувала благодійний проєкт UNBROKEN & WELL-DRESSED. У його межах щомісяця розігруватимуть речі українських брендів, а зібрані кошти спрямовуватимуть на підтримку центру. Щомісяця до ініціативи долучатиметься новий бренд, який надаватиме річ зі своєї колекції для благодійного розіграшу. Докладніше:

https://bit.ua/2026/11/ukrayinski-fashion-brendy-doluchatsya-do-shhomisyachnyh-zboriv-na-pidtrymku-unbroken/

Театр

Фестиваль GRA – 2026 оголосив покази вистав-фіналістів у Львові, Івано-Франківську, Рівному, Вінниці та Києві. – Ксенія Білаш

Від 14 до 23 листопада відбудеться фінальний етап VIII Всеукраїнського театрального фестивалю-премії «GRA», який організовує Національна спілка театральних діячів України. Покази вистав-фіналістів проходитимуть у Львові, Івано-Франківську, Рівному, Вінниці та Києві. Члени міжнародного журі протягом дев'яти днів переглядатимуть 14 вистав короткого списку і на десятий визначать лавреатів. На 23 листопада у Києві заплановано церемонію нагородження переможців. До складу журі увійшли п'ятеро театральних фахівців із Польщі, Швейцарії, Франції, Нідерландів та США. Журі визначить переможців у 7-ми загальних та 8-ми індивідуальних номінаціях, що охоплюють режисуру, акторську майстерність, сценографію, хореографію, музичне оформлення, драматургію та інші складові театрального мистецтва. Цьогоріч перелік індивідуальних номінацій доповнено новою – «За найкращу роль другого плану». Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/11/10/779930_festival_gra_2026_ogolosiv.html

«Тигролови», які завірусилися в мережі, вирушають на гастролі: 7 цікавих фактів про виставу

Вистава «Тигролови» київського академічного театру «Золоті ворота» вирушає на гастролі Україною. Побачити постановку режисера П. Шпегуна та художниці Р. Ідрісової, яка збирає повні зали в Києві, можна буде в Полтаві, Дніпрі та Одесі (листопад 2026-го), а також у Вінниці (березень 2027-го). Докладніше:

https://life.pravda.com.ua/culture/tigrolovi-yaki-zavirusilisya-v-merezhi-virushayut-na-gastroli-7-cikavih-faktiv-pro-vistavu-318950/

Музика

Музика, яку не зламати: Дніпровський органний будинок відкриває 40-й сезон. – Віолетта Луньова

Дніпровський будинок органної та камерної музики готується до старту ювілейного, 40-го концертного сезону. Цьогоріч закладу довелося пройти крізь важкі випробування – історична будівля зазнала вже третьої ворожої атаки,

внаслідок якої було пошкоджено унікальні вітражі та легендарний німецький орган. На щастя, майстрам удалося повністю відновити унікальний інструмент. Докладніше:

https://ktoday.com.ua/112128/muzyka-yaku-ne-zlamaty-dniprovskyj-organnyj-budynok-vidkryvaye-40-j-sezon/

Dorofeeva, Jamala, Кажанна та Паліндром: оголосили шортліст Megogo Music Awards 2026. – Поліна Горлач

Премія Megogo Music Awards оголосила короткий список номінантів 2026 року. У 12-ти категоріях журі обрало по десять фіналістів. Переможців п'ятої премії оголосять 10 грудня під час церемонії нагородження в Origin Stage у Києві. Докладніше:

https://suspilne.media/culture/1449601-dorofeeva-jamala-kazanna-ta-palindrom-ogolosili-sortlist-megogo-music-awards-2026/

«З харківською публікою не страшно експериментувати». Інтерв'ю з Левом – засновником спільноти діджеїв «Шерхіт». – Лєра Степаненко

«Шерхіт» – незалежна харківська спільнота діджеїв, музикантів, VJ-їв і всіх, хто працює зі звуком та візуальним мистецтвом у Харкові. Тут об'єднуються люди, які хочуть експериментувати з музикою, ділитися досвідом і разом розвивати електронну сцену. Засновник «Шерхоту» Лев розповідає про те, як працює спільнота, навіщо їй відкриті репетиції, як народжуються візуальні рішення для подій і що означає розвивати електронну культуру в Харкові під час війни. Докладніше:

https://lyuk.media/people/sherkhit/

Візуальні мистецтва

Відомий український карикатурист виграв нагороду на міжнародному конкурсі (ФОТО). – Микита Кишиневський

Український художник-графік та карикатурист О. Кустовський (KUSTO) здобув нагороду на XVII Міжнародному конкурсі туристичної карикатури, який відбувся у турецькому місті Шанлиурфа. Докладніше:

https://shotam.info/vidomyy-ukrainskyy-karykaturyst-vyhrav-nahorodu-na-mizhnarodnomu-konkursi-foto/

«…А ти її тут знайдеш». – Віта Котик

«Асортиментна кімната» (Івано-Франківськ) у жовтні–листопаді представляла виставку З. Козак «І тоді форма продовжилася там, де закінчилося тіло». У проєкті художниця звертається до історії середовища міста, зокрема в роботі з матеріалом – глиною, зібраною на березі річки Бистриці. Докладніше:

https://postimpreza.org/texts/a-ty-ii-tut-znaidesh

У Харкові відкриється виставка «Станція Сиваш». – Олексій Содома

13 листопада у Харкові відкриється групова виставка «Станція Сиваш», присвячена спогадам про однойменне місце на межі Херсонщини та Криму. Авторкою проєкту є мисткиня П. Запольська. Кураторка – Є. Гольц. Докладніше:

https://lyuk.media/news/syvash-station/

Кіномистецтво. Кінопрокат

Одинадцятий кінофестиваль «Ukraina! Festiwal Filmowy» оголосив переможців. – Діана Горон

XI кінофестиваль «Ukraina! Festiwal Filmowy», який пройшов у Варшаві з 2 по 9 листопада, оголосив переможців. У конкурсі ігрових художніх фільмів головну нагороду отримала стрічка «За Перемогу!» режисера В. Васяновича. Приз глядацьких симпатій за найкращий ігровий художній фільм отримав екшн-трилер «Кіллхаус» режисера Л. Левицького, який розповідає про рятувальну операцію українських військових. Докладніше про переможців в інших номінаціях:

https://detector.media/infospace/article/253889/2026-11-10-odynadtsyatyy-kinofestyval-ukraina-festiwal-filmowy-ogolosyv-peremozhtsiv/

У Празі проведуть Тиждень українського кіно. – Оксана Мамченкова

Від 24 до 30 листопада у Празі проходитиме «Тиждень українського кіно 2026» (Týden ukrajinského filmu). У програмі – художні та документальні фільми, а також особлива архівна стрічка 1934 року, яка довгий час була недоступною для широкої аудиторії. Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/11/10/779952_prazi_provedut_tizhden.html

Документальний фільм «ІЗОЛЯЦІЯ» покажуть у кінотеатрах Франції. – Оксана Мамченкова

Фільм українського режисера І. Мінаєва про донецький культурний простір, перетворений на катівню, покажуть у французьких кінотеатрах з 11 листопада. Французький прокат стрічки відбувається на тлі судового процесу: у квітні 2026 року у Франції затримали й взяли під варту громадянина України, якого підозрюють у злочинах проти людяності та воєнних злочинах, скоєних у в'язниці «Ізоляція». Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/11/10/780030_dokumentalniy_film_izolyatsiya.html

Український фільм «Гра на перехоплення» ввійшов до програми BCN Sports Film Festival в Іспанії. – Валерія Буняк

Документальна стрічка «Гра на перехоплення» режисера В. Мули ввійшла до добірки міжнародного кінофестивалю спортивного кіно BCN Sports Film Festival 2027 в Іспанії. Картину створено у 2025 році за підтримки Держкіно. Докладніше:

https://detector.media/infospace/article/253898/2026-11-10-ukrainskyy-film-gra-na-perekhoplennya-vviyshov-do-programy-bcn-sports-film-festival-v-ispanii/

Містичну антиутопію Валерія Шевчука «Око прірви» екранізує Ангел Ангелов. – Ірина Пташка

Український режисер А. Ангелов готує дебютний повнометражний ігровий фільм за романом В. Шевчука – одного з найвідоміших українських письменників XX–XXI століть, автора історичної та філософської прози, в якій реальне часто переплітається з містичним. Наразі готова приблизно половина

сценарію. Робота над ним триває за підтримки Українського культурного фонду. Зйомки планують не раніше, ніж за кілька років. Докладніше:

https://ktoday.com.ua/112046/mistychnu-antyutopiyu-valeriya-shevchuka-oko-prirvy-ekranizuye-angel-angelov/

Література. Книговидання

Оголосили довгі списки премії «Воля»

Нова державна літературна премія «Воля» оголосила довгі списки у трьох категоріях – «Найкраща прозова книжка», «Найкраща документальна книжка» та «Найкраща документальна книжка іноземного автора про Україну, перекладена українською». До них увійшли 26 книжок від 17 видавництв. «У довгому списку „Волі" – українські автори та іноземні письменники, які глибоко досліджують Україну. Вони пишуть про війну, свободу, нашу пам'ять та ідентичність. Премією „Воля" ми прагнемо підтримати цю роботу й допомогти книжкам знайти ширше коло читачів», – зазначила міністерка культури Т. Бережна. Журі обирало з 95 видань, які пройшли технічний відбір. Загалом видавництва номінували на премію 106 книжок, кожне могло подати до трьох назв у категорії. Короткі списки з трьох книжок у кожній категорії оголосять 25 листопада, а переможців – у грудні. Докладніше:

https://chytomo.com/oholosyly-dovhi-spysky-premii-volia/

Марія Матіос отримала Європейську премію романів кохання. – Оксана Мамченкова

Українська письменниця М. Матіос перемогла в Європейській премії романів кохання (Prix européen du roman d'amour). Вона отримала цю нагороду із романом «Майже ніколи не навпаки» у французькому перекладі («Presque jamais autrement»), який виконала Ніколь Дзюб (Nikol Dziub). Докладніше:

https://lb.ua/culture/2026/11/10/779956_mariya_matios_otrimala.html

У Львові відбувся третій фестиваль «Земля Поетів»: 70 подій, 300 учасників і близько 3000 гостей. – Поліна Горлач

Про хід та підсумки заходу. Докладніше:

https://suspilne.media/culture/1449329-u-lvovi-vidbuvsa-tretij-festival-zemla-poetiv-70-podij-300-ucasnikiv-i-blizko-3000-gostej/

У Києві відбудеться літературний фестиваль імені Василя Стуса «ПалімФест». – Вікторія Григорук

У столичній книгарні «Є» на вулиці Лисенка 19 та 20 листопада відбудеться фестиваль «ПалімФест», організований PEN Ukraine. Подію присвячено поверненню забутої культурної спадщини, переосмисленню літературного канону та подоланню прогалин в українській пам'яті. Учасники порушать питання безперервності й спадкоємності культурної традиції. Зокрема, йтиметься про збереження книжок, аудіозаписів, фільмів та архівів, а також про юридичні перешкоди – як-от обмеження авторського права, через які важлива спадщина роками залишається недоступною для перевидання чи дослідження. Докладніше про програму:

https://suspilne.media/culture/1449731-u-kievi-vidbudetsa-literaturnij-festival-imeni-vasila-stusa-palimfest/

Музейна справа

Музей історії Дніпра відтворив вигляд гетьманської садиби Мазепи. – Ірина Пташка

Музей історії Дніпра продовжує відтворювати вигляд споруд, які колись могли існувати на території Новобогородицької фортеці. Цього разу дослідники показали, як могли бути облаштовані двір воєводи, приказна хата та гетьманська садиба. Відомості про ці будівлі збереглися в документах XVIII століття. Водночас археологічно споруди поки не виявили, тому їхній вигляд і розташування відтворюють за старими планами та аналогіями з іншими тогочасними укріпленнями й садибами. Відтворюючи вигляд будинку Івана Мазепи, дослідники звернулися до археологічних знахідок у Батурині, Гончарівці та Суботові, а також до описів тогочасних гетьманських маєтностей. У музеї наголошують, що запропонована реконструкція є гіпотетичною. Її створили на основі документів, плану фортеці 1782 року та аналогій з іншими пам'ятками. Докладніше:

https://ktoday.com.ua/112037/muzej-istoriyi-dnipra-vidtvoryv-vyglyad-getmanskoyi-sadyby-mazepy/

Охорона культурної спадщини

У Чугуєві створили цифрову 3D-модель пам'ятки архітектури. – Олексій Содома

Йдеться про 3D-модель будинку Штабів військових поселень 1831 року побудови. Роботи проведено в межах проєкту «3D-сканування архітектурної спадщини Чугуєва як відкладене відтворення малих історичних міст Східної України, яким загрожує зникнення». Його реалізовують ГО «Арт оборона», Художньо-меморіальний музей імені Рєпіна та Чугуївська міська рада. Докладніше:

https://lyuk.media/news/monument-scanning-chuhuiv/

У замку на Тернопільщині дослідники віднайшли скульптури XVII століття (ФОТО). – Микита Кишиневський

На території Бережанського замку в Тернопільській області дослідники віднайшли 13 фрагментів робіт видатного скульптора початку XVII століття Йоганна Пфістера. Унікальні деталі з мармуру та алебастру виявлено під час відновлення зруйнованої каплиці Святої Трійці. Докладніше:

https://shotam.info/u-zamku-na-ternopilshchyni-doslidnyky-vidnayshly-skulptury-17-stolittia-foto/

На Хмельниччині знайшли один із найстаріших в Україні «чумних хрестів». – Дарина Шевчук

У селі Зеленче поблизу Дунаївців Хмельницької області виявлено кам'яний надгробок, датований 1719 роком. Це один із двох найстаріших відомих в Україні датованих позацвинтарних «чумних хрестів». Пам'ятка

пов’язана з епідемією чуми, яка на початку XVIII століття охопила Поділля. Про знахідку повідомила команда «Україна Інкогніта». Хрест обстежив і сфотографував краєзнавець із Дунаївців О. Романюк. Учасники команди допомогли розшифрувати написи та встановити походження пам’ятки, розповів історик Д. Полюхович. Докладніше:

https://zaxid.net/na_hmelnichchini_znayshli_odin_iz_naystarishih_v_ukrayini_chumnih_hrestiv_n1649821

Бібліотечна справа. Читання

Український книжковий парадокс: чому інтерес до читання не перетворюється на регулярну звичку. – Віктор Круглов

Провідний експерт книговидавничої галузі, генеральний директор видавництва «Ранок» зазначає: «Минулого тижня Мінкульт оприлюднив результати кількісного етапу дослідження читання. Його виконала компанія Gradus Research за підтримки Фонду „Повір у себе”. Заступниця міністра Б. Лаюк попросила видавців, книгарів і бібліотекарів прочитати його уважно й подумати, що ми можемо зробити разом. Я прочитав двічі і тепер хочу поділитися думками». Автор розглядає ключові фактори, що впливають на вибір літератури та повернення до читання після тривалих перерв. Особливу увагу приділено терапевтичній ролі книжки як інструменту підтримки ментального здоров’я під час повномасштабної війни, механікам формування читацьких звичок у дітей, а також гострим інфраструктурним проблемам – дефіциту книгарень у невеликих містах та необхідності оновлення бібліотечних фондів актуальною українською літературою. Стаття пропонує дорожню карту для спільної роботи видавців, бібліотекарів та освітян з метою перетворення випадкового інтересу до книги на сталу повсякденну звичку. Докладніше:

https://lb.ua/blog/victor_kruglov/779954_ukrayinskiy_knizhkoviy_paradoks.html

Молодь придбала понад 171 тисячу книжок у 2026 році за держпрограмою «єКнига». – Вікторія Григорук

Протягом перших трьох кварталів 2026 року українська молодь придбала понад 171 тисячу книг за державною програмою «єКнига». Це в середньому 628 примірників щодня, а загалом програмою за цей період скористалися майже 105 тисяч 18-річних українців, повідомляє Міністерство культури. За даними моніторингу Українського інституту книги, Мінкульту та Мінцифри, абсолютна більшість покупців (98,6%) надала перевагу друкованим виданням. Понад 73% коштів молодь витратила в онлайн-магазинах, а середній чек покупки становив близько 700 грн, що відповідає двом–трьом книжкам. Найпопулярнішими жанрами стали романтична проза, трилери та психологічний нонфікшн. Читачі найчастіше обирали твори американської письменниці Коллін Гувер, а серед українських авторів – книжки В. Станчишина, І. Павлюка й А. Кокотюхи. Загалом від початку дії «єКниги» наприкінці 2024 року 18-річні українці придбали понад 606 тисяч книжок від 536 видавців, спрямувавши на підтримку вітчизняного книжкового ринку понад 193,5 млн грн. Докладніше:

https://suspilne.media/culture/1449603-molod-pridbala-ponad-171-tisacu-knizok-u-2026-roci-za-derzprogramou-ekniga/

Циркове мистецтво

Українські артистки вибороли два «золота» та «бронзу» на молодіжному цирковому фестивалі в Італії (ФОТО). – Микита Кишиневський

Троє юних українських артисток здобули престижні нагороди на V Міжнародному молодіжному цирковому фестивалі (Italian Circus Talent Festival), що відбувся в Італії. Золоті нагороди турніру вибороли А. Тітенська й А. Горбацевич. Бронзову нагороду здобула С. Гречко. Докладніше:

https://shotam.info/ukrainski-artystky-vyboroly-dva-zolota-ta-bronzu-na-molodizhnomu-tsyrkovomu-festyvali-v-italii-foto/

Підтримка України у світі

В Ірландії бібліотекар створив віртуальну Українську читальню. – Дар'я Гниляк

Ірландський бібліотекар Колм О'Коннор відкрив віртуальну Українську читальню з творами класиків, народними казками в окремій дитячій кімнаті, полицями пам'яті Розстріляного Відродження й «Недописаних» та багатьма іншими деталями. Українська читальня запрацювала на базі The Library After Dark. Це онлайн-бібліотека, якою відвідувачі мандрують як справжньою будівлею: відчиняють двері, заходять у кімнати і знаходять книжки на полицях. Колм почав її створювати на початку вересня 2026 року і працює над нею сам у вільний час. За два місяці її відвідали приблизно 2 000 людей. «Майже в кожній цифровій колекції ви або вводите щось у пошук, або гортаєте список. Це зручно, коли знаєте, що шукаєте. Але коли блукаєш, буває інше: випадковість, несподіванка, книжка, яку ти сам ніколи б не знайшов», – пояснює Колм. Тексти для української читальні автор узяв із Вікіджерел. У Project Gutenberg, звідки походить більшість книжок бібліотеки, українських текстів немає. До кімнати увійшли твори І. Котляревського, Г. Сковороди, Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки й М. Коцюбинського та ін. До Дня української писемності та мови з 27 жовтня до 9 листопада в кімнаті на пюпітрі лежала «Енеїда» Котляревського, а під Шевченковим малюнком «Укріплення Раїм. Вид з верфі на Сир-Дар'ї» 1848 року стоїть чобіт, у якому можна знайти захалявну книжечку з віршами. Після листа Читомо Колм переніс появу «Енеїди», відповідно до нової дати свята, і переклав українською назви двох розділів, які залишалися англійською. Як пояснює Колм, кожен предмет у кімнаті задумано так, щоб його знаходили, а не читали про нього на табличці. Якщо зіграти на сопілці Лукаша, відвідувач потрапляє в ліс з «Лісової пісні», де біля старої верби з'являється Мавка. З вікна на стіні видно місячну ніч над Дніпром із білою хатою та вишневим садком до вірша Шевченка. «Бандура грає „Щедрик" Леонтовича, бо цю українську мелодію знає весь світ, навіть якщо не знає, що вона українська», – розповідає Колм. А коли бібліотечна кішка Кліо засинає на столі, бандура грає колискову «Котику сіренький». Окремо стоїть полиця Розстріляного Відродження біля дверей під свічкою як меморіал. Зовсім нещодавно розробник поставив на

полицю книжки з порожніми корінцями під табличкою «Недописані · The Unwritten · від 2014 року». На картці біля полиці йдеться, що Розстріляне Відродження не закінчилося 1937 року, а однойменний проєкт пам'яті зафіксував понад 300 вбитих з 2014 року представників літературної спільноти, серед них В. Амеліна й М. Кривцов. Для дітей облаштовано окрему кімнату. Вхід до неї – через широку розписану арку під рушником у східній стіні читальні або через маленькі жовті двері з холу міжнародного крила. На низьких полицях стоять народні казки й байки Л. Глібова для наймолодших, а для старших – Франкова збірка «Коли ще звірі говорили» і «Лис Микита», «Олеся» Б. Грінченка, «Захар Беркут» Франка та «Облога Буші» М. Старицького. Казка «Рукавичка» відображається з паперовими фігурками навколо червоної рукавички – щоразу, як відвідувач натискає, з'являється нова тварина і говорить слова казки. По кімнаті сховали шість дерев'яних кубиків з літерами, з яких складається слово «калина». Читати можна на лаві з подушками, а в грудні під подушкою святий Миколай залишить подарунок. Ще в кімнаті є секрет з «Котигорошка», який Колм пропонує читачам знайти самостійно. До Дня пам'яті жертв Голодоморів, 28 листопада, у кімнаті з'явиться свічка з колосками пшениці, яку читачі зможуть запалити, а на Різдво – дідух. Біля кожного твору в кімнаті є коротка нотатка від імені бібліотекарки – персонажки, яка зустрічає відвідувачів у Великому залі. Чернетки цих нотаток складають ШІ-асистенти, а потім їх перевіряють Колм і читачі, які знаються на темі, зокрема Український інститут книги. Відтепер кожна нотатка в українській кімнаті має й англійський переклад. ШІ-асистенти пишуть і код бібліотеки, а цитати персонажів автоматично звіряють з текстами книжок. «Я вирішую, навіщо ця бібліотека, які в ній кімнати і що стоїть на полицях. Правила й цінності бібліотеки записано в одному файлі, і асистенти мусять їх дотримуватися: наприклад, українські нотатки пишемо українською і нічого не вигадуємо ні про книжку, ні про автора», – каже Колм. Український інститут книги допоміг Колму виправити дві неточності. Малюнок Шевченка 1848 року помилково було підписано як автопортрет, а «Гайдамаки» відображалися як проза. Після цієї правки усі вірші в бібліотеці зберігають поділ на рядки. Розробник поділився, що вивчав міжнародні відносини, а українську кімнату створив, щоб підтримати українців. «Українську літературу за кордоном так часто не помічали або видавали за чужу, що мені здавалося особливо важливим дати їй власну кімнату. Україна годує світ і буквально – зерном, і культурно – своїми письменниками, музикою, мистецтвом. Я хотів, щоб бібліотека показувала друге так само ясно, як усі знають про перше», – пояснює він. російської читальні в бібліотеці не буде. Кілька російських класичних творів, що там були, Колм прибрав, після того як Посольство України у Великій Британії звернуло увагу, що росія використовує культуру як інструмент пропаганди. «Після звірств, які росія вчинила в Україні, я не зміг би створити російську читальню з чистою совістю. Українську я зробив, бо захоплююся українцями і хочу бути поруч із ними, і це не зміниться», – наголошує розробник. Автор планує додати до бібліотеки англійські переклади Шевченка, що є в суспільному надбанні. Крім української, у міжнародному крилі бібліотеки є іспанська, португальська, китайська,

французька, латинська та італійська читальні, а згодом Колм хоче додати кімнати для мов гінді, урду та бенгальської. Докладніше:

https://chytomo.com/v-irlandii-bibliotekar-stvoryv-virtualnu-ukrainsku-chytalniu/

Випуск підготував Зворський А. С.,
головний бібліограф відділу НАУІ
Інформцентру з питань культури та мистецтва;
тел.: 093-415-89-30; електронна адреса: info_nplu@ua.fm